

ראש השנה ב. (תחילת המסכת) עד ג. (5 שורות מלמטה)

ביאורים

למה נסדרה מסכת ראש-השנה אחרי מסכתות יומא וסוכה ולא לפנייהם? הרב ראובן מרגליות (יסוד המשנה ועריכתה, עמ' כו-כט) חידש שסדר המסכתות בכל סדר משה סדרי משנה הוא לפי גודל המסכת. מסכת שבה יש פרקים מרובים יותר תופיע לפני מסכת שיש בה פחות פרקים. לכן הסדר הוא: יומא (8 פרקים), סוכה (5 פרקים), ראש השנה (4 פרקים). [עיינין שם בדבריו איך מדגים זאת בכל הסדרים ואיך מיישב את סדר המסכתות בסדר זרעים].

משנה

4 ראשי השנים

שבט (ב"ש): א' בשבט, ב"ה: ט"ו בשבט):
לאילן.

א' תשרי
לשנים, לשמיטין, ליובלות, לנטיעה, לירקות (ר"ש: ולמעשר בהמה).

א' אלול
ת"ק: למעשר בהמה.

א' ניסן
למלכים ולרגלים.

הצורך ביום מיוחד למנין שנות המלכים: כדי שיוכלו להבחין איזה שטר חוב הוא מוקדם ופסול, ואיזה הוא מאוחר וכשר.

דיני מניין המלכים

- א. יום אחד בשנה נחשב כשנה. (גם בסוף השנה – אם מלך בל"ט אדר נחשב לו כשנה, וגם בתחילת השנה – אם מלך עד א' ניסן, ואז נפטר, כל השנה נחשבת כשנתו)
- ב. הרגע הקובע הוא רגע ההכתרה. (ולא רגע המינוי – אפילו אם המלך החדש היה יורש העצר)
- ג. ניתן למנות שנה אחת לשני מלכים. (למשל - כשמת המלך הקודם באדר והמלך החדש התחיל למלוך באדר)

המקור לכך שראש השנה למלכים הוא בניסן:

דחייה:
אין מקור לכך שלציאת מצרים מונין מניסן!

ר' יוחנן: מההיקש בין מלכות שלמה לציאת מצרים.
[ויהי בשנת... 37 את בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית... 48 את בני ישראל על יראתו]

ר' אלעזר: מהחזרה על המילה שני.
[יוחנן אפנות בחדש השני (=א"י) בשנת...]

הגמרא ברייתא המשלבת בין ר' יוחנן לר' אלעזר, וראה ההסבר בתוס'.

ממתי מונין לציאת מצרים?

ב-א' אב בשנת ה-40 לציאת מצרים מת אהרן.
ב-א' שבט בשנת ה-40 דיבר משה אל בני ישראל.
משמע שחישוב השנים לא מתחיל בין ר"ח אב לר"ח שבט.

ב-א' ניסן בשנה ה-2 הוקם משכן.
ב-כ' אייר בשנה ה-2 נעלה הענן מעל משכן העדות.
משמע שחישוב השנים לא מתחיל בר"ח אייר.

מכך שבפסוק "בחודש השלישי לצאת בני מארץ מצרים" לא נאמר שזה "בשנה השנית", **משמע** שחישוב השנים לא מתחיל בר"ח סיוון.

אין הוכחה שהחישוב הוא מניסן. מהמקורות הללו עדיין נותרות האפשרויות שהחישוב הוא מאחד החודשים הבאים: ניסן, תמוז, אב, אדר.